NR 2-2015 / 69 SEK / UTGIVEN AV FAR AKADEMI

Resultat

Nyheter från din revisor/redovisningskonsult

PATENT
Satsa rätt resurser på rätt idéer

Efter förvirringen
SÅ BLIR SKATTEÅRET 2015

TEMA: VÄLFÄRD
– FRAMTIDSBRANSCH MED OSÄKRA VILLKOR

Social pionjär

”Att CSR boomar i Sverige är en kombination av att vi upplever att välfärdsstaten förändras och klassklyftorna växer.”

Pernilla Bard, Social Initiative

Du får **Resultat** av din revisor/ redovisnings-konsult

innehåll

Resultat nr 2/2015

Företagarnas förtroende 9
En undersökning visar att tilliten till svenska myndigheter är stor.

EU ogillar svenska gränser för ränteavdrag 10
EU-kommissionen fortsätter sitt korståg mot de svenska ränteavdragsbegränsningarna.

Förväntningar inför 2015 12
Resultat reder ut vad som gäller efter politiskt tumult och om-svängningar på skatteområdet.

Starta samtal 14
Krönikören Louise Scheele Elling lanserar samtalssalong för att få igång firmafesten.

Tema: Välfärdssektorn 15
Trots osäkra villkor är välfärds-sektorn en framtidsbransch på sikt.

Länken mellan jobb och hjälp 22
Managementkonsulten Pernilla Bard hoppade av en given karriär för att hjälpa företag att genomföra världsförbättrande insatser.

Case: Patent 29
Möt företaget som efter många års erfarenhet vet vilka idéer som är värda att satsa på.

Större sifferkoll 34
Nya sifferkollen löper över hela sista uppslaget - dubbelt så mycket fakta.

Annons

Annons

Resultat
Nummer 2/2015

Resultat ges ut av FAR Akademi AB, ett dotterbolag till FAR – branschorganisationen för revisorer, redovisningskonsulter och rådgivare.

Adress:
Box 6417
113 82 Stockholm
Telefon 08-506 112 00

Chefredaktör och ansvarig utgivare:
Lisa Bergman
lisa.bergman@far.se

Redaktion:
Lisa Bergman
Charlotta Marténg
Pernilla Halling
Rakel Lennartsson
Jessica Otterstål

Övriga medarbetare i detta nummer:
Cecilia Bäcklund
Lina Hovling
Anders Hell
Lotta Engzell Larsson

Grafisk form:
Oh My!

Omslagsbild:
Kristofer Hedlund

Tryck:
Forssa Print 2015,
ISSN 2001-5925

Prenumerationer:
08-506 112 00
resultat@far.se

Prenumerationspris:
575 kr inkl moms helår

Annonser:
Alex Simonsson
Swartling&Bergström Media AB
08-545 160 60
070-319 09 10
resultat@sb-media.se

TS-kontrollerad upplaga:
56 500 (2013)

Mellan ord och handling

KLIMATFRÅGAN stod högt på dagordningen vid världsekonomiskt forum i Davos i slutet av januari. Så naturligtvis blev det liv i luckan på alla sociala medier när det rapporterades att runt 1700 privata flygplan skulle frakta världens dignitärer till de schweiziska alperna. För att bland annat diskutera hur man ska få resten av världen att leva miljövänligt och åka kollektivt, gärna tåg. Det blev fel fokus från början.

KOMMUNIKATÖRERNA PÅ SCA, som jobbat hårt med företagets hållbarhetsprofil, tyckte nog inte heller att det var så roligt när avgående ordförande och skogsbaron Sverker Martin-Löf använt företagets privatjet åt familjeutflykter och jaktresor. Det blev fel fokus på slutet.

AVSTÅNDET MELLAN ORD OCH HANDLING, alltså. Att göra anspråk på att leva miljövänligt, socialt ansvarstagande eller på annat sätt moraliskt hedervärt är en god ambition. Så länge som man lever upp till den. Risken med att skylta med moraliska anspråk är att det skramlar så högt när tunnorna är tomma. Att ha en CSR-policy är i dagsläget legio bland börsföretagen. Det är bra. Ännu bättre vore det om de kunde leva upp till den.

FÖR FEMTON ÅR SEDAN VAR CSR inte standard i vare sig årsredovisningar eller styrelserum. Då kom managementkonsulten Pernilla Bard på att hon skulle sammanlänka företag som vill göra världsförbättrande insatser och organisationer med andra aktörer i världen som vill göra jobbet. Man kan säga att hon ville hjälpa företag att korta avståndet mellan ord och handling. I dag driver hon företaget Social Initiative med en gammal kursare och du kan läsa mer om hennes idéer längre fram i tidningen.

Lisa Bergman
Chefredaktör

STAFETTEN

3 tips på skidorter

Anders Hell, auktoriserad redovisningskonsult på KPMG i Borås.

Åre
Bra offpist. Nära. Och så det stora utbudet av allt i byn och runt omkring.

Sälen
Underskattat när det gäller skidåkningen. Jag gillar alla fyra systemen och brukar ta en dag i varje system. Kul att vara nära Norge och ta en avstickare till Trysil.

Val d'Isère
Närheten till alla massiven i området – man behöver inte ens ta skidbussen. Och en fantastiskt mysig by.

Stafettpinnen skickas vidare till **Cecilia Bengtsson,** revisor på Företagsrevision Syd i Ronneby.

Annons

Hallå där ...

Karin Johansson,
vd på Svensk handel, som tillsammans med flera andra arbetsgivarorganisationer, efterlyser en tydligare redovisning av lönekostnaden, inklusive arbetsgivaravgiften, i en debattartikel i Dagens Industri.

FOTO SVENSK HANDEL

Varför borde arbetsgivaravgiften stå med på lönebeskedet?
- Företagens verkliga kostnader för att anställa behöver bli mer synliga. Arbetsgivaravgiften, som betalas direkt till staten utan att synas, uppgår till nästan 500 miljarder kronor, vilket motsvarar en fjärdedel av den offentliga sektorns totala skatteintäkter. Undersökningar visar att allmänhetens kunskap på området är låg - till exempel vet bara var fjärde person hur hög arbetsgivaravgiften är.

Vilket bemötande har utspelet fått?
- Det har skapat engagemang både på ledarsidor och i sociala medier. Jag vet att våra medlemsföretag uppskattar att vi uppmärksammar den här frågan.

Varför är det så viktigt?
- Ökad tydlighet och transparens kring arbetsgivaravgiften bidrar till en ökad samsyn mellan företagare och anställda om vad arbetskraften faktiskt kostar.

”Det finns två sorters företag: de som har blivit hackade och de som fortfarande inte vet om att de har blivit hackade.”

John Chambers, CEO på internetföretaget Cisco, vid världsekonomiskt Forum i Davos.

Jourbilar förmånsbeskattas

Trots att bilarna var specialutrustade för att kunna användas i entreprenadbolagets vatten- och vägjourverksamhet, ansåg kammarrätten att de två företagsledarna skulle förmånsbeskattas för sin fria dispositionsrätt till bilarna. Domstolen tog bland annat hänsyn till att företagets lokaler var tjänsteställe och att bilarna använts för transport mellan hem och arbete, vilket innebar att de använts privat mer än vad som kan bedömas som ringa omfattning. Företagsledarna skulle även förmånsbeskattas för drivmedelsförmån.

Kammarrätten i Jönköping, 20 november 2014, 458-14.

FOTO DREAMSTIME

OKUNSKAP INGEN URSÄKT

Ett fåmansbolag såldes 2005. 2011 likviderades bolaget och en delägare redovisade kapitalvinsten enligt reglerna för okvalificerade aktier. Delägaren bedömde att den femåriga karenstiden löpt ut och att andelarna inte längre var kvalificerade enligt 3:12-reglerna. Bekymret var att delägaren vid försäljningen 2005 övergått till det köpande bolaget där han varit verksam i betydande omfattning. Företagen hade alltså bedrivit samma eller likartad verksamhet, vilket innebar att aktierna i det första bolaget inte upphörde att vara kvalificerade 2011. Delägaren påfördes skattetillägg. Domstolarna underkände delägarens invändningar om att Skatteverket borde ha uppmärksammat saken och att regelverket är så komplicerat att misstaget inte borde föranleda skattetillägg.

Kammarrätten i Göteborg, 8 december 2014, 1741-14.

UTBETALNING VAR LÖN INTE LÅN

Frågan var om ett par utbetalningar på sammanlagt 650 000 kronor under en månad 2011 skulle betraktas som lön eller lån. Mottagaren av pengarna hade enligt köpeavtal förvärvat företaget strax före utbetalningarna och ansågs av domstolen vara bolagets företrädare. Han gjorde gällande att han inte var bolagets företrädare och att det handlade om återbetalning av ett lån från bolagets tidigare ägare. Men eftersom detta inte kunde utläsas av företagets redovisning eller konton fanns det inte något stöd för att det funnits någon fordran att betala tillbaka. Därför ansåg domstolarna att Skatteverkets förklaring var mycket mer sannolik: nämligen att mannen var bolagets företrädare och att utbetalningen till honom utgjorde lön. Därför var det riktigt att påföra mannen skattetillägg.

Kammarrätten i Göteborg, 21 november 2014, 1618-14.

SKATTELÄTTNAD SKA BEAKTAS VID EXPERTSKATT

Ibland förekommer anställningsavtal som innebär att den som jobbar tillfälligt utanför sitt hemland har en nettolön som inte påverkas av beskattningen i landet där man arbetar. Det är till exempel inte ovanligt i större internationella koncerner som anställer utländska experter eller nyckelpersoner. I det aktuella fallet hade en anställd som omfattades av expertskattereglerna, rätt till skattelättnad om månadslönen översteg två basbelopp eller 88 800 kronor 2014. Eftersom personen var anställd med nettolön måste lönen räknas om till bruttolön för att bedöma om beloppsregeln var uppfylld. Frågan var om skattelättnaden skulle beaktas eller inte när bruttolönen ska beräknas. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen var svaret ja: vid prövning av om en anställd med nettolön har rätt till skattelättnader enligt basbeloppsregeln ska skattelättnaderna beaktas.

Högsta förvaltningsdomstolen, 26 november 2014, 1495-14.

ROT-AVDRAG FÖR BETALNING VIA FÖRETAGETS AVRÄKNINGSKONTO

Två fåmansbolagsägare och makar hade bokfört lån till bolaget på ett avräkningskonto. I samband med en renovering av makarnas bostad lät de bolaget betala kostnaden till byggföretaget och kvittade fakturan mot avräkningskontot. Skatteverket ansåg inte att makarna hade haft utgift för ROT-arbete och nekade byggbolaget utbetalning enligt fakturamodellen. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg däremot att makarna hade haft utgifter för det utförda arbetet, även om den inte varit kontant utan via avräkningskontot. Minskningen av makarnas fordran på företaget skulle alltså jämställas med betalning. Byggbolaget skulle därför få utbetalning för det utförda arbetet.

Högsta förvaltningsdomstolen, 17 december 2014, 2050-14.

INGEN UTTAGBESKATTNING AV MOMS PÅ BÅTEN

När man talar om bilar och båtar gäller att skilja mellan regler för inkomstbeskattning och moms. Förmånsvärdet vid inkomstbeskattning och beräkning av arbetsgivaravgift styrs av dispositionsrätten inte det faktiska nyttjandet av exempelvis en båt. Beträffande moms är det däremot det faktiska utnyttjandet som styr; om båten använts för privat bruk eller annat verksamhetsfrämmande ändamål ska ägaren uttagsbeskattas för moms. I ett aktuellt fall fann kammarrätten att en båt visserligen hade använts privat, men att bolaget visat både i vilken omfattning detta skett och att bolaget fakturerat ägaren skälig avgift för användningen. Därför skulle uttagsbeskattning inte ske.

Kammarrätten i Göteborg, 21 november 2014, 7391-13. Två andra domar beträffande samma företag rörde förmånsbeskattning respektive arbetsgivaravgift: 7390-13 och 7392-13.

Minneslista

26 JANUARI

Stora företag (momspliktig omsättning över 40 miljoner kronor)

* Avdragen skatt och arbetsgivaravgifter för januari, deklaration.
* Moms för januari, deklaration och betalning.

Helårsredovisning moms (årsomsättning högst 1 miljon, EU-handel bedrivs)

* Moms för räkenskapsår som slutar 31 december 2014, betalning och momsdeklaration.

Handelsbolag, konkursbon m.fl. med helårsredovisning av moms

* Moms för räkenskapsår som slutar 31 december 2014, betalning och momsdeklaration.

2 MARS

Årsredovisning och revisionsberättelse till Bolagsverket (bokslutsdag 31 juli 2014).

Sista dag att deklarera på papper för juridiska personer med räkenskapsår avslutat 31 juli eller 31 augusti 2014.

12 MARS

Betalning av ”kvarskatt” när slutskattebesked erhållits i december 2014.

Stora företag (momspliktig omsättning över 40 miljoner kronor)

* Debiterad F-skatt och särskild A-skatt för februari, betalning.
* Avdragen skatt och arbetsgivaravgifter för februari, betalning.

Små företag (momspliktig omsättning högst 40 miljoner kronor)

* Debiterad F-skatt och särskild A-skatt för februari, betalning.
* Avdragen skatt och avgifter för februari, deklaration och betalning.
* Moms för januari, deklaration och betalning.

Helårsredovisning moms (årsomsättning högst 1 miljon, ingen EU-handel, momsredovisning en gång per år, pappersredovisning)

* Moms för räkenskapsår som slutar 31 juli och 31 augusti 2014, betalning och deklaration.

20 MARS

EU-försäljning för februari (vid månadssammanställning på papper).

25 MARS

EU-försäljning för februari (vid månadssammanställning elektroniskt).

Svar till telebolaget. Högsta instans ska pröva om TeliaSonera fick ta ut ränta på momsfordran.

FOTO **DREAMSTIME**

HD prövar ränta på momsfordran

TeliaSonera fick stöd av Skatteverket för att få betalt av Tele2.

BAKGRUNDEN VAR ATT TELE2 hade utfört vissa tjänster åt TeliaSonera som företaget ville ha betalt för. Men debiteringen var för hög och efter juridiska turer betalade Tele2 tillbaka fordran inklusive ränta. Däremot höll Tele2 inne momsen. Efter en del turer betalades även momsen - dock utan ränta. Tele2 ansåg att momsen var en skatterättslig angelägenhet som man inte behövde betala ränta på, och hävdade också att om ränta skulle utgå så skulle det utgöra en otillbörlig vinst för TeliaSonera.

SVEA HOVRÄTT OCH TINGSRÄTTEN GICK på TeliaSoneras linje och konstaterade att mervärdesskatten grundades på en avtalad fordran och att den ”på sedvanligt sätt ingått i det avtalade priset”. Att något annat gäller mellan staten och bolagen i fråga om mervärdesskatt har i detta sammanhang ingen betydelse. Momsfordran var alltså inte någon särskild skattefordran, utan en förmögenhetsrättslig fordran som räntelagen skulle vara direkt tillämplig på. Och eftersom avkastningsränta ska utgå på kapitaldelen av fordran ska samma sak gälla för momsdelen. Domstolen ansåg inte heller att TeliaSonera gjort en obehörig vinst, med följden att både avkastningsränta och dröjsmålsränta skulle utgå. Nu har Högsta domstolen meddelat prövningstillstånd och ska ta ställning till frågan.

Högsta domstolen 30 december 3014, T 2021-13 (Svea hovrätt T10107-11, 19 mars 2013).

LISA BERGMAN

Annons

UNDERSÖKNING:

Tilltagande tillit

Skatteverkets årliga undersökning visar att svenska företagare i allt större utsträckning litar på myndigheter i allmänhet och Skatteverket i synnerhet.

Källa: Skatteverkets "Årliga attitydundersökningar 2014"

95%

tycker inte det är okej att andra företag skattefuskar

97%

säger sig känna moralisk plikt att hålla sig till skattereglerna

"JAG HAR FÖRTROENDE FÖR SVENSKA MYNDIGHETER:"

(procent)

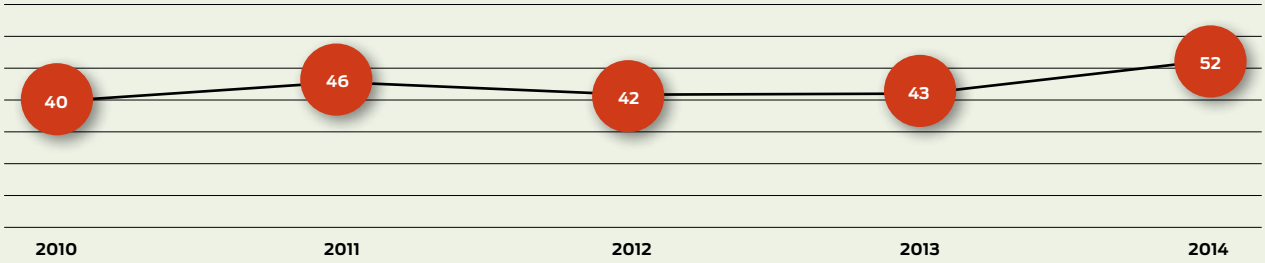

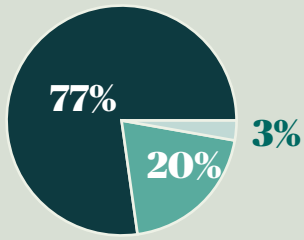

Förtroende för Skatteverkets sätt att sköta sitt jobb (2014)

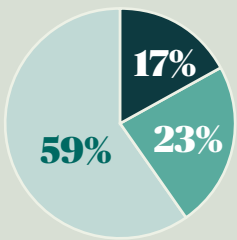

Det finns stora möjligheter för företag att skattefuska

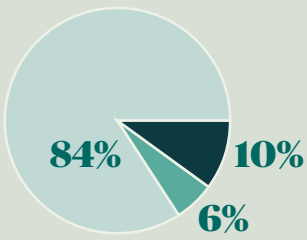

Jag känner personligen företag som skattefuskar

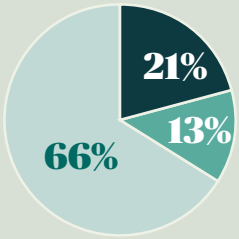

Vårt företag konkurrerar i en bransch där företag skatte-fuskar

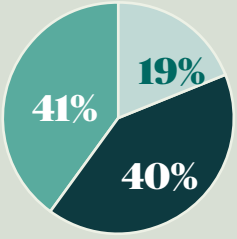

Skatteverket bra på att bekämpa skattefusk bland företag

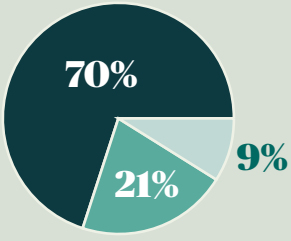

Det är lätt för företag att göra rätt för sig skattemässigt

JA

NEJ

VARKEN ELLER

Muller från Berlaymont. På EU-kommissionens kontor i Bryssel är man inte nöjd med de svenska ränteavdragsreglerna.

FOTO **DREAMSTIME**

Ränteregler under press

EU fortsätter kampen mot de svenska ränteavdragsreglerna. Parallellt har Högsta förvaltningsdomstolen meddelat att den inte kommer att lämna förhandsbesked i frågan.

UNDER TVÅ ÅR HAR EU-KOMMISSIONEN brevväxlat med Sverige om reglerna gällande begränsningar i avdragsrätten i koncerner som började gälla 1 januari 2013. Reglerna innebär alltså att avdrag inte medges för ränteutgifter gällande skulder inom en intressegemenskap, såvida inte särskilda undantagsregler är tillämpliga.

Den här diskussionen angår alla företag som vägrats avdrag för ränta enligt de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna, där frågan utreds eller är föremål för process.

I slutet av november förra året kom kommissionens formella besked att reglerna strider mot etableringsfriheten och att de svar som tidigare lämnats av Sverige inte förändrar denna ståndpunkt.

DET ÄR SÄRSKILT NÅGRA PUNKTER som kommissionen fäster sig vid. Till att börja med är det osannolikt att avdragsbegränsningarna skulle drabba lån från svenska företag. I stället är det gränsöverskridande koncerner som missgynnas, vilket innebär en begränsning i etableringsfriheten.

Vidare anser kommissionen att reglerna slår mycket bredare än vad de ursprungliga motiven angav, nämligen att förebygga skatteflykt och fördela beskattningsrätten rättvist, vilket innebär att de strider mot proportionalitetsprincipen. Särskilt gäller detta det faktum att reglerna inte begränsas till fiktiva upplägg utan affärsmässig grund och medför att en obetydlig skatteförmån kan räcka för att vägra avdrag.

Dessutom är reglerna inte rättssäkra eftersom det är så svårt att förutsäga hur de ska tolkas. Slutligen anser kommissionen att bevisbördan är problematisk: det är fel att Skatteverket inte behöver några belägg för skatteflykt för att vägra avdrag.

DEN SVENSKA SKATTERÄTTSNÄMNDEN har hittills bedömt flera fall utifrån de svenska reglerna utan att ta närmare hänsyn till kommissionens invändningar. Dessa förhandsbesked handläggs för närvarande i Högsta förvaltningsdomstolen.

Precis före jul meddelade Högsta förvaltningsdomstolen ett beslut som innebär att domstolen inte kommer att pröva ränteavdragsärenden i sak inom ramen för förhandsbesked eftersom de innehåller utpräglade utrednings- och bevisfrågor. I samband med beslutet undanröjde dock domstolen två förhandsbesked, varav ett om tioprocentsregeln och det andra om ventilen, men de prövades alltså inte i sak utan ansökningen avvisades av HFD.

FÖLJDEN BLIR ATT DET INTE KOMMER bli några förhandsbesked i den här typen av ärenden, utan att Skatteverket fattar beslut i enskilda fall i stället. Därefter kan besluten överprövas till förvaltningsdomstol den vanliga vägen, men då kommer det att ta längre tid och dessutom måste fallet - om aktuellt - få prövningstillstånd i HFD. In i den här ekvationen kan naturligtvis även EU komma om någon begär förhandsavgörande från EU-domstolen gällande frågan om de svenska reglerna strider mot EU-rätten eller inte.

NÄR SVERIGE SVARAR PÅ kommissionens underrättelse lär det bli ytterligare ett par steg i skriftväxlingen, innan kommissionen eventuellt fattar beslut om att gå vidare med ett överträdelseförfarande och överlämna ärendet till EU-domstolen.

Europeiska kommissionen, formell underrättelse - överträdelse nummer 2013/4206, C(2014)8699 final. Högsta förvaltningsdomstolen, 23 december 2014, 4217-14 och 2674-14.

LISA BERGMAN

FOTO **DREAMSTIME**

Fick avdrag. En omstrukturering inom Sveaskog betraktades som försäljning av en verksamhet snarare än en fristående aktieöverlåtelse och därför fick man göra avdrag för moms på konsulttjänster.

ISK kan få fortsätta längre

Nu lättas reglerna för när investeringssparkonton måste avslutas och gå över till vanlig beskattning.

2012 INFÖRDES ETT schablonbeskattat sparande benämnt investeringssparkonto, ISK, för att uppmuntra sparande med bättre avkastning. Det innebär att den totala behållningen på ett investeringssparkonto bara beskattas med runt 0,5 procent, jämfört med den vanliga skatten på 30 procent av eventuell kapitalvinst.

UTGÅNGSPUNKTEN ÄR ATT BARA investeringstillgångar och kontanta medel får förvaras på ett investeringssparkonto. Med investeringstillgångar avses till exempel aktier, optioner och konvertibler som handlas på en reglerad marknad, eller andelar i en värdepappersfond eller specialfond. Om andelarna i stället är kvalificerade andelar eller har getts ut av ett företag där kontoinnehavaren har ett stort inflytande betraktas de inte som investeringstillgångar, utan utgör i stället kontofrämmande tillgångar.

FÖR ATT MAN INTE SKA KUNNA undgå beskattning genom att utnyttja det nya systemet och flytta tillgångar mellan det schablonbeskattade kontot och det konventionellt beskattade systemet finns det begränsningar för hur och när kontofrämmande tillgångar får förvaras på investeringssparkontot. Om inte dessa regler följs innebär det att investeringssparkontot slutar att vara just det, kontot tappar sin skattelättnadsstämpel och förvandlas till en konventionellt beskattad sparform.

NU VILL REGERINGEN ÄNDRA förutsättningarna för när ett investeringssparkonto på det här sättet ska upphöra. Förslaget innebär att ett investeringssparkonto inte ska upphöra bara för att kontofrämmande tillgångar överförs till eller förvaras på kontot. Däremot ska de kontofrämmande tillgångarna på investeringssparkontot inte ingå i den schablonmässigt beräknade intäkten, utan beskattas konventionellt.
De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft 1 mars 2015 och kan tillämpas på kontofrämmande tillgångar som kommit in på investeringssparkontot efter 28 februari 2015.

Finansdepartementet, 2014/15:17 Ändringar i reglerna om när ett investeringssparkonto upphör.

LISA BERGMAN

FOTO **DREAMSTIME**

Momsavdrag medgavs vid försäljning av dotterbolag

MODERBOLAG HAR INTE RÄTT TILL avdrag för ingående moms på konsulttjänster som hänger ihop med en försäljning av aktier i ett dotterbolag. Under vissa förutsättningar kan försäljningen emellertid betraktas som en verksamhet snarare än en fristående aktieöverlåtelse - och då innebär det att man har rätt att göra avdrag för momsen.

I HÖSTAS UTTALADE HÖGSTA förvaltningsdomstolen att det krävs att aktierna överlåts tillsammans med andra tillgångar som sammantaget bildar en ekonomisk enhet som kan drivas vidare för att överlåtelsen ska kunna klassas som en verksamhetsöverlåtelse. I ett aktuellt fall i Kammarrätten har ett nytt fall prövats där frågan var om överlåtelsen kunde betraktas som verksamhetsöverlåtelse. Det rörde sig om en omstrukturering inom Sveaskog där aktierna i flera dotterbolag såldes tillsammans med personal i ledningsfunktion plus vissa immateriella rättigheter.

ENLIGT KAMMARRÄTTEN UPPFYLLDE transaktionerna kraven för att bedömas som verksamhetsöverlåtelse och avdrag för ingående moms på konsulttjänsterna skulle därför medges.

Kammarrätten i Stockholm, 11 december 2014, 40-42/11.

LISA BERGMAN

Så lite fanns det i ladorna. Därför aviserar finansminister Magdalena Andersson skattehöjningar.

FOTO **FINANSDEPARTEMENTET**

Ett osäkert skatteår

Många mer eller mindre udda företeelser sätter sin prägel på årets skatter. Osäkerheten är en av dem.

FÖR VARJE FÖRETAGARE är den här tiden på året krävande. Bokslut, annalkande deklaration, och uppdatering av de regler som gällde förra året samtidigt som man ska ställa om till de nya regler som trädde i kraft i januari. Men i år måste man lägga till dagens svajiga politiska läge och en osäker konjunktur.

- Det är generellt en större osäkerhet just nu än det brukar vara för företagen. De kan inte ha någon längre planeringshorisont och det påverkar tillväxten, säger Annika Fritsch, skatteexpert på Företagarna.

Hans Peter Larsson, Skatteexpert på PwC

Många undrar vad decemberöverenskommelsen, där de rödgröna och alliansen gjorde upp om att släppa fram minoritetsregeringars budgetar de närmaste åtta åren, egentligen är värd. De partiledare som ingått överenskommelsen hävdar naturligtvis att den gäller. Samtidigt har många av alliansens riksdagsmän, främst moderata, deklarerat att de inte alls känner sig bundna av den.

En sak kan man ändå utgå ifrån; under våren gäller alliansens budget, eftersom den vann omröstningen i höstas. Det innebär att regeringen i början av året kan tvingas lägga fram den förra regeringens förslag, om den inte lyckas förhala dem.

De skattehöjningar och andra förändringar som den rödgröna regeringen föreslagit och kommer att föreslå i vårpropositionen, kan genomföras tidigast första juli i år, de flesta senare.

DEN VIKTIGASTE PUNKTEN FÖR ALLA företag just nu är att arbetsgivaravgiften sannolikt kommer att höjas redan i vårpropositionen. Regeringens förslag innebär att skatterabatten för att anställa yngre personer, under 26 år, tas bort i två steg, hälften i år och resten nästa år. Även för äldre, över 65 år, väntas en höjning av arbetsgivaravgiften med 5,6 procentenheter. Totalt ger detta ökade skatteintäkter på runt 13 miljarder kronor för staten, och motsvarande fördyring för företagen.

- Man bör ha med sig detta i kalkylen när man anställer, den här ökningen kan slå hårt mot många serviceföretag, säger Hans Peter Larsson, skatteexpert på PwC.

Oron bekräftas på sajten ”Driva egets” facebooksida, där en signatur konstaterar att det innebär ”En höjning med 8000-9000 kronor per månad för mig, som nu har två anställda under 26 år”. En annan uttalar skepsis mot att anställa unga framöver ”Inte anställer jag en färsking när jag får en äldre fullärd för samma peng”.

MEN ÄNNU ÄR INGENTING KLART. Johan Fall, skatteexpert på Svenskt Näringsliv, ser tre scenarier det närmaste året.

- I vår händer det inte så mycket, det blir i alla fall inga inkomstskatteökningar förrän tidigast till årsskiftet, ett mellanscenario är att en del men inte alla de aviserade skattehöjningarna kommer i höst och nästa år, eller så genomför den rödgröna regeringen hela den planerade höjningen av skatt på arbete med ett års förskjutning och får då enligt sina egna beräkningar in 16 miljarder 2016 och 25 miljarder året därpå. Det här kommer att klarna under våren, säger han.

TILL DE MINDRE, MEN ÄNDÅ POSITIVA, förändringarna utanför skatteområdet hör att högkostnadsskyddet för sjuklön för mindre företag har höjts från 1 januari. Det träder i kraft efter två sjukdagar och kan innebära en halvering av kostnaderna, eller en besparing på 12000 kronor, för ett bolag med fem anställda som tillsammans har 25 sjukdagar under ett år.

EN FÖRENKLING KAN DET OCKSÅ BLI framöver för enskilda firmor och handelsbolag, ofta skogs- eller lantbrukare. I vårpropositionen kan regeringen avisera att nya regler införs för dessa, de skattefria periodiseringsfonderna och expansionsfonderna ersätts då av en ny företagsfond.

Annika Fritsch, Skatteexpert på Företagarna

- Man kan då

reservera 40 procent av vinsten mot en schablonränta, de nya reglerna blir mindre komplexa och mer överskådliga, säger Hans Peter Larsson på PwC.

DET ÄR DOCK INTE KLART NÄR dessa regler kan träda i kraft. Hans Peter Larsson nämner samtidigt att de rödgröna diskuterar att höja skatten på försäljning av näringsfastigheter. I dag kan man lägga in fastigheten i ett aktiebolag och sedan sälja aktier i bolaget, det anses lite för förmånligt och därför ses reglerna över med målet att fördyra transaktionen. En höjning kan slå även mot fastigheter som ägs av bolag.

- Den som har bestämt sig för att sälja gör bäst i att agera snabbt, säger han.

TITTAR MAN EN BIT LÄNGRE FRAM i tiden, mot 2016-2018 finns det framförallt två stora orosmoln för företagen, som båda ligger i utredningar just nu. Det ena gäller vilka av Företagsskattekommitténs förslag som kommer att genomföras, och det andra är vad översynen av 3:12-reglerna kommer att innebära.

NÄR FÖRETAGSSKATTEKOMMITTÉNS förslag gick ut på remiss förra året var svaren blandande. Men en viktig del av kritiken gällde ränteavdragsbegränsningen, som slår hårt mot kapitalintensiva företag, som riskkapitalbolag, transport- och fastighetsbolag. Men det finns vinnare också.

- Företag som inte är så kapitalintensiva får lägre effektiv bolagsskatt, säger Peter Thungren, skattepartner på BDO. Ett förslag gällande ränteavdragen kan komma i höstbudgeten, och i så fall kan det bli verklighet nästa år.

3:12-REGLERNA, SOM STÄNDIGT ÄR föremål för ifrågasättanden och justeringar, är nu i spel igen sedan regeringen beslutat att komplettera den pågående utredningen som ska se över beskattningen av fåmansföretag. Nu förlängs utredningstiden till 1 september 2016, men det kan vara bra att ha framförhållning eftersom vissa förändringar kan komma tidigare.

ORON INFÖR DEN UTVIDGADE översynen kommer från flera håll.

- Det är klart att man kan känna en oro för att klockan ska vridas tillbaka till 1990 och den misstro som fanns mot företagare när 3:12-reglerna utformades, säger Annika Fritsch på Svenskt Näringsliv.

- Direktiven i utredningen är närmast drakoniska för de mindre bolagen. De riktar in sig på att begränsa möjligheten att ta ut kapitalbeskattad ersättning, och därmed höja den effektiva skatten på utdelningar och kapitalvinster från nuvarande 20 till 25 procent. Dessutom kan de belopp som anses vara kapitalavkastning minskas. Försämringar lurar alltså i vassen, men det kan dröja två, tre år, säger Hans Peter Larsson på PwC.

> **”Det är klart att man kan känna en oro för att klockan ska vridas tillbaka till 1990.”**

PETER THUNGREN PÅ BDO TROR också att det kommer hända en hel del på skatteområdet de närmaste åren, han och hans kolleger får många frågor om just 3:12-reglerna. Eftersom man räknar med att skatteuttaget kommer öka där är det viktigt för alla fåmansbolagsdelägare att se över sin personliga skattestrategi, inte minst om man står inför ett generationsskifte.

- Det kan finnas olika skäl till varför ägare inte vill genomföra ett generationsskifte och ibland ska man som rådgivare inte skynda på den processen för mycket. Vi rekommenderar dock alla som har ett skifte nära förestående att gå vidare nu. Det är bra om man kan undvika att skattemässiga skäl försvårar processen. De gällande reglerna om sparade utdelningsutrymmen och underprisöverlåtelser av exempelvis fastigheter skapar goda förutsättningar att fördela tillgångarna på ett rättvist sätt mellan de barn som fortsätter driva verksamheten vidare och de som inte gör det. Som det ser ut i dagsläget kommer reglerna att bli mindre förmånliga i framtiden, säger han.

Så även om 2015 blir ganska lugnt på skattefronten, ser det ut att blåsa upp längre fram.

LOTTA ENGZELL LARSSON

FAKTA: BESLUTADE FÖRÄNDRINGAR

- Nya momsregler för elektroniska tjänster, exempelvis företag som säljer dataprogram, när de säljer till privatkunder i andra EU-länder. Momssatsen i kundens hemland styr.
- Sjuklön: Höjt tak i högkostnadsskydd för sjuklönekostnader.
- Förenklade fakturor: beloppsgränsen höjs från 2000 till 4000 kronor.

FAKTA: DISKUSSION PÅGÅR

- Höjd skatt på arbete: ej beslutat men regeringens mål är återställning till full arbetsgivaravgift för unga under 26 och äldre över 65 år.
- Det kan bli dyrare att sälja näringsfastigheter, om du ändå tänkt sälja, agera snabbt.
- Gruppregistrering av moms kan tas bort enligt ett förslag i allianSbudgeten, vilket ökar skatten, gäller främst finansiella företag. Socialdemokraterna är dock emot. Kritikerna anser att det bara ökar den administrativa bördan för både myndigheter och banker.
- Förändringar i 3:12-reglerna, allt tyder på ökat skatteuttag på ett par års sikt.
- Möjliga effekter av Företagsskatteutredningen (som dock inte är klar än): Förslag kan komma om begränsning av ränteavdrag som fördyrar för kapitalintensiva bolag som fastighets- och transportföretag i första hand.
- Företagsfond: Ersätter periodiseringsfonder och expansionsfond: gäller enskilda firmor och handelsbolag, syftet är att få enklare regler.

”Möt varandra på ett öppet, ärligt och fördomsfritt sätt.”

Det kan hända på kafferasten, bokklubben eller seminariet. Plötsligt tänder det till och alla vill säga sin mening, dela med sig av sin erfarenhet eller åsikt. Samtalet blir intensivt och dynamiskt, går inte att hejda. Och så kontrasten. Alla de där samtalen som aldrig lyfter. Lunchen med bästa vännen som inte kommer längre än till lägesredovisningen av jobb, familj, hälsa. Eller workshopen som bara blir en pliktskyldig redovisning av frågor och svar. Finmiddagen där samtalet blir platt och ointressant.

JAG TROR NI KÄNNER IGEN ER. Vi törstar efter det goda samtalet som ger energi och inspiration - men få vet hur man ska få till det. Jag har ett knep att dela med mig av. En av mina största och roligaste utmaningar förra året var att stå värd för en samtalssalong som samlade 120 människor.

EN SAMTALSSALONG ÄR ett enkelt, effektfullt och energigivande sätt att avsluta en konferens, teambuilding eller workshop. Funkar också vid middag eller mingel. Det handlar om att ge deltagarna verktyg att samtala på ett nytt sätt, om andra saker än de annars skulle ha gjort. Att gå direkt på de stora frågorna i livet eller jobbet utan kallprat. Det blir lättare att möta varandra på ett öppet, ärligt och fördomsfritt sätt.

FEM ENKLA GREPP RÄCKER. Ett: en värd som på förhand valt ett konkret ämne, som formulerat spännande frågor och samtalsövningar som deltagarna ska följa. Två: samtalet och mötet är målet, inget annat. Tre: alla är aktiva i samtalet. Fyra: Mobilen är bannlyst - samtalet pågår bara en halvtimme. Fem: Försök att para ihop samtalspartner med olika bakgrund.

”När de sista gick mot dörren hade de röda kinder, klara ögon och stora leenden.”

JAG DEBUTERADE SOM SALONGSLEDARE en vardag klockan fem. De 120 deltagarna hade arbetat en hel dag och energinivån var noll när jag äntrade jag scenen för att tända gnistan hos alla för att de, i sin tur, skulle ge sitt bästa i ett samtal med en främmande person. Det var som att göra ett fallskärmshopp - ett kliv rakt ut i det okända. Det lyckades. Stämningen i lokalen förvandlades snabbt till en uteservering i Paris. Överallt satt människor i djupa samtal bara avbrutna av skratt. De ville inte gå hem.

DET HÄR LÄRDE MIG HUR STARKT MÄNNISKOR önskar sig att ha ett djupt samtal med en annan människa. När de sista gick mot dörren hade de röda kinder, klara ögon och stora leenden. Så, om ni tröttnar på workshops, föreläsningar och coachning, kasta er ut i ett samtal i stället!

Tips: (Vill du hålla din egen salong? Kolla www.samtalesaloner.dk) *

FOTO: FOTOGRAF

LOUISE SCHEELE ELLING

Kommunikationsexpert, föredragshållare och karriärkonsult. Bakgrund som konstutbildad skrönberättare med danska rötter som flyttat till Skåne och anammat midsommar, kanelbullar och julrim. Författare till boken ”Flirt med livet”.

TEMA

Välfärds-branschen

För något år sedan stod vinsterna i välfärden i centrum för den politiska diskussionen. Sedan dess har regeringen bytt färg och den rödgröna minoritetsregeringen har gett vänsterpartiet inflytande i frågan om hur vinsterna ska begränsas. För aktörerna i branschen består osäkerheten.

TEXT **LOTTA ENGZELL LARSSON** FOTO **DREAMSTIME**

Het bransch med osäker framtid

Att starta verksamhet inom välfärdssektorn innebär att förutsättningarna kan förändras både snabbt och radikalt. Just nu pågår två utredningar tillsatta av olika regeringar som ska se över villkoren i branschen.

När sjuksköterskan Tina Zetterling tillsammans med några kolleger startade Barnmorskegruppen Öresund för tre och ett halvt år sedan såg framtiden ljus ut. Då hade lagen om valfrihet, LOV, nyligen blivit tvingande i primärvården och de privata aktörerna i branschen blev allt fler.

Privatiseringen inom den offentligt finansierade välfärdssektorn har pågått i några decennier, och det har vuxit fram en bred politisk enighet om fördelarna med att ha både privat och offentligt drivna välfärdsinrättningar. Ett viktigt skäl till att Socialdemokraterna till slut accepterade privata entreprenörer var att de hoppades att konkurrens skulle pressa kostnaderna i vården, vilket det också gjorde. Parallellt blev Miljöpartiet, vid sidan av de borgerliga partierna, en stark förespråkare av valfrihet inom skolan.

Successivt har välfärdsföretagen, som omfattar både skolor, vård och omsorg, vuxit till en mångmiljardmarknad. I dagsläget drivs en tredjedel av alla enheter inom primärvården privat. Det enda parti som på allvar har opponerat sig mot privata entreprenörer inom välfärdssektorn är Vänsterpartiet. Därför har den relativa enigheten skapat en stabilitet som gjort att företag vågat satsa.

MEN PÅ SENARE ÅR HAR skatteplanering i stora vård- och skolkoncerner, konkursen i JB Education och kritik mot några privata äldreboenden, gett många politiker kalla fötter. Kritiken kommer både från vänster och höger, men de väljer olika infallsvinklar och olika vägar ur problemen.

Den borgerliga regeringen sköt in sig på frågan om företagens långsiktighet och tillsatte den så kallade Ägarprövningsutredningen, som ännu inte levererat sin slutsats.

Vänstersidan å sin sida har våndats över vinsterna i välfärdsdebatten och den rödgröna regeringen tillsatte strax eftervalsegern en ny utredning, vars huvudsyfte är att begränsa hur stor vinst ägarna i privata välfärdsföretag ska kunna ta ut. Målet är att säkerställa att vinsterna huvudsakligen återinvesteras i verksamheten. Regeringen och vänsterpartiet uppger att de har diskuterat att tillåta nivåer för uttag på ”ensiffriga belopp i den nedre delen av skalan”. Upp till fem procent av investerat kapital har nämnts i debatten.

FÖR VÄLFÄRDSBRANSCHEN är vinstfrågan naturligtvis brännande. Grant Thornton har släppt en ny studie som visar att den genomsnittliga rörelsemarginalen för bolag på omsorgsmarknaden ligger runt sju procent. Avkastningen på eget kapital är 23,6 procent, vilket innebär att en vinstbegränsning kan bli kännbar.

Mats Fagerlund, chef för Corporate & Finance på Grant Thornton

Mats Fagerlund, chef för Corporate & Finance på Grant Thornton förväntar sig en tuff uppstyrning på skolmarknaden, men på vårdområdet är han

Vinst i välfärd. För företagen inom välfärdssektorn kommer den politiska diskussionen att få företagsekonomiska följder.

mindre orolig.

- Inom vård- och omsorgssektorn har de privata företagen en lång historia. Vår grundsyn är att de kommer att finnas kvar, och att det skulle bli mycket svårt att reglera vinsterna där. Däremot kommer verksamheten generellt att regleras mer, tillsynen kommer stärkas och upphandlingarna kommer att förbättras och styras mot högre kvalitet, säger han. Han menar också att riskerna är olika för olika delsektorer. Den rödgröna regeringens uppgörelse med Vänsterpartiet innebär att utredarna ska titta på att införa minimikrav på bemanning, kräva tillståndsprövning, samt se över LOV.

ALLT DETTA KAN KOMMA ATT FÅ stor betydelse för Tina Zetterlings tre år gamla Barnmorskegrupp. Hennes företag, som föddes under gynnsamma förhållanden, kan snart få förändrade villkor. Det oroar henne.

- Vi gör inte så stora vinster att en vinstbegränsning skulle spela så stor roll, men det är ju genom LOV som de flesta av våra patienter kommer. Vågar vi satsa om det tas bort? frågar hon sig.

DEN NYA VINSTUTREDNINGEN ska presenteras i mars 2016, med målet att införa nya regler redan samma år. Fram till dess är osäkerheten i branschen betydande. Visserligen är det bara en mindre andel av företagarna inom välfärden som finansierar sig genom banklån, runt 14 procent, men det kommer rapporter om att det redan har blivit svårare att låna.

GENERELLT KAN MAN SÄGA ATT DET ÄR osäkert om ett förslag i enlighet med riktlinjerna för utredningen kommer att klara sig igenom riksdagen, eftersom både Sverigedemokraterna och de borgerliga är emot förslaget. Ett genomförande hänger på om den här frågan ska kunna regleras i budgeten, och som alliansen därmed tvingas släppa igenom enligt decemberöverenskommelsen. De borgerliga partierna har markerat tydligt att frågan inte hör hemma i vare sig vår- eller höstbudgeten.

GRANT THORNTON RÅDER SINA KUNDER att avvakta tills vidare.

- Man ska inte agera efter något som »

FAKTA: DETTA SKA VINSTUTREDNINGEN 2015 SE ÖVER:

* Eventuella överskott ska i första hand återinvesteras, i andra hand ska en mindre del kunna delas ut.
* Möjligheten att hindra företagare att sälja sitt bolag med hög vinst.
* Bemanningskrav, bolag ska inte kunna dra ned på personal för att öka vinsten.
* Tillståndsprövning för aktörer inom välfärd.
* Tvånget för landsting att tillämpa LOV (lagen om valfrihet) ska ses över.
* Kommuner som tillämpar LOV ska kunna begränsa antalet utförare (De sektorer som omfattas är: skola, förskola, hemtjänst, äldreboende, hvb-hem, sjukhus, primärvård).
* Beslut om etablering av nya skolor lämnas till kommunerna.

FAKTA: UTBILDNING

* 16,5 procent av grundskolorna var friskolor under 2011-2012.
* 50 procent av gymnasierna var friskolor under 2011-2012.
* Vinstmarginalen för grund- och gymnasieskolor var 2012 i snitt 3 procent.
* Vuxenutbildningsföretagen och yrkeshögskolorna sysselsatte totalt 7300 personer och omsatte 7,9 miljarder 2013.

Källa: Almega. KPMG

man inte vet, som kanske händer om ett eller två år. Vi tror att politikerna inser att en vinstbegränsning skulle få oöverblickbara konsekvenser. Rättsläget blir väldigt osäkert, säger Mats Fagerlund.

Han pekar också på att många kommuner i dagsläget har lagt ut en så stor del av den komplicerade omsorgen att de själva har förlorat den kompetensen. Därmed blir det svårt att ta tillbaka verksamheten om de privata vårdgivarna lägger ned.

Mikael Sjölander som är auktoriserad revisor på Ernst & Young tycker att det är bra att effekterna utreds ordentligt innan eventuella beslut fattas. Han tycker att den största påverkan på välfärdsbranschen hittills är att osäkerheterna medför minskat intresse för investeringar och en ökad osäkerhet i värderingarna av bolagen.

– Värderingsfrågan kan bli en stor revisionsfråga framöver, säger han.

”Vi gör inte så stora vinster att en vinstbegränsning skulle spela så stor roll.”

Tina Zetterling

MAN KAN SAMTIDIGT KONSTATERA att de som är måltavla för de nya reglerna är de stora välfärdskoncernerna, framförallt riskkapitalbolagen. Civilminister Ardalan Shekarabi sa i ett tal vid studieförbundet SNS i november 2014 dels att han vill täppa till möjligheterna till skatteplanering, dels att ”det intressanta är alltså inte själva vinstnivåerna, utan de drivkrafter de skapar”. Såväl Shekarabi som Stefan Löfvén framhåller att ”en mångfald av olika alternativ och utförare ska värnas”.

DET TYDER PÅ ATT DEN RÖDGRÖNA regeringen inte vill stänga dörren till de privata alternativen, men att den vill hålla dem i stramare tyglar. Regeringen vill att etiska värderingar snarare än vinstintresse ska styra. Så är det redan i de mindre välfärdsbolagen; de startas

Hur mår du?
I Sverige finns 12 000 privata vård- och omsorgsföretag.

oftast av människor som arbetat inom den offentliga sektorn och som bestämt sig för att försöka driva en bättre verksamhet med kortare beslutsvägar.

Men det är svårt att se hur de minsta välfärdsbolagen helt ska undgå att påverkas. Ett sätt för entreprenörer som själva arbetar i verksamheten att kringgå vinstbegränsningar är förstås att ta ut högre lön, för att på så sätt minska den synliga lönsamheten. Men då har man eliminerat en viktig del av kärnan i företagande.

- Det finns alltid de som fifflar för att komma runt reglerna, men jag tycker det är mer seriöst att driva en verksamhet med fokus på kvalitet och resultat. Om den går bra bör man också få ta ut vinsten, säger Tina Zetterling.

Mikael Sjölander, auktoriserad revisor på Ernst & Young

SAMTIDIGT BORDE DET finnas gott hopp för de små aktörerna. Uppdragsgivarna har en mer praktisk inställning än politikerna, de är positiva till små, privata aktörer visar rapporter från Tillväxtverket. Drygt en tredjedel av kommunerna säger i en enkät från 2012 att de prioriterar konkurrensutsättning inom vård och omsorg.

Intresset följer i stor utsträckning kommunernas storlek. En liten kommun kan vara mycket positiv till privata företag, men tycka att befolkningsunderlaget är för litet för att det ska vara ett aktuellt område att prioritera. Kommunerna har främst privatiserat hemtjänst och äldreomsorg.

Inom landstingen är stödet för mångfald än starkare. Där är uppdragsgivarna genomgående positiva eller neutrala till privata aktörer. Inom vården är det framförallt vårdcentraler som har blivit privata. Sedan vårdvalet infördes har antalet enligt Konkurrensverket ökat med 20 procent. Nu har den snabba tillväxten bromsat in på grund av den politiska osäkerheten.

INGEN VET HUR FRAMTIDEN för välfärdsföretagen kommer att se ut, men politikerna har mycket att förlora om de skulle tvingas ta tillbaka stora verksamheter som de lagt ut privat under åren. Och att behovet av vård, skola och omsorg fortsätter att öka framöver, det är helt klart. *

FAKTA: PRIVAT VÅRD- OCH OMSORG I SVERIGE

* Det finns 12 000 privata vård- och omsorgsföretag.
* Dessa företag har 160 000 anställda.
* 93 procent av företagen inom vård- och omsorg är småföretag med max 19 anställda.
* 2008-2013 ökade omsättningen i sektorn med 50 procent.

Källa: Almega

Annons

FOTO **ACTIVE LANDVETTER**

Rehab i konkurrens. Friskvårdsföretaget Active Landvetter konkurrerar med offentligt drivna rehabkliniker.

Friskvård med förhinder

Att driva företag inom välfärdssektorn är inte att tälja guld med smörkniv. Det kan vårdentreprenören Anneli Virenhem intyga.

ANNELI VIRENHEM HADE ARBETAT i många år inom friskvård, företagshälsovård och vårdcentraler när hon 2011 kom igång med sitt eget företag, Active Landvetter. Hon är utbildad beteendevetare och personlig tränare.

- Jag hade byggt upp och jobbat med andras företag i många år, men nu ville jag göra det på egen hand, som jag ville ha det, säger hon.

KÄRNAN I VERKSAMHETEN är rehabilitering och friskvård, hon har ett avtal med Västra Götaland att ingå i deras vårdval och omfattas av högkostnadsskyddet. Från början hyrde hon in sin verksamhet på en vårdcentral, nu har hon just öppnat nya lokaler med ett eget gym som även välkomnar friska vardagsmotionärer.

SAMTIDIGT HAR HON STARTAT en ny rehabiliteringsavdelning inne i Göteborg city med sjukgymnastik och arbetsterapi. Expansionen har gått snabbt, nu är de totalt 15 personer på hel- och deltid, samt ett 30-tal timanställda simlärare, friskvårdsinstruktörer och personliga tränare.

ANNELI VIRENHEM GJORDE till en början som de flesta entreprenörer. Hon ägnade sig åt sin verksamhet och grubblade inte så mycket över det politiska läget.

- Att söka vårdval är en långsiktig process, och även om det har funnits de som velat göra ingrepp i de privata verksamheterna tidigare så har man inte vetat åt vilket håll det skulle gå. Socialdemokraterna var ju med på tåget med vårdvalet. Men nu känns det som ett svek mot oss företagare att de kommer med förslag om vinstbegränsning.

SOM ORDFÖRANDE I PRIMÖR, branschföreningen för privata vårdgivare i Västra Götaland, är hon i dag starkt engagerad

Elizabeth Falk, revisor Grant Thornton

Experten: "Redovisning inom välfärdsföretag är komplex"

VAD UTMÄRKER REDOVISNING INOM VÄLFÄRDSFÖRETAG?

Den kan vara relativt komplex. Särskilt om intäkterna kommer från olika håll, kommuner och landsting, som i sin tur kan ha helt olika ersättningsmodeller i olika delar av landet. En annan sak att tänka på är att om man agerar inom olika områden, exempelvis assistans, äldreboende och

i debatten. Tjänsteföretagens huvudorganisation Almega har beslutat om att medlemmarna ska presentera information kring kvalitet, personal, ekonomi, ägare och styrelse på företagets hemsida för att öka förtroendet hos allmänhet och politiker.

- Vi skulle ju gärna se att de offentligt driva vårdcentralerna gjorde samma sak.

DET TAR ANNELI VIRENHEM IN PÅ SPÅRET om konkurrensen mellan de privata och de offentligt drivna vårdinstanserna.

- Offentlig verksamhet kan gå med förlust år efter år. Det kan inte en privat, då slås den ut. Det är också så att vårdvalet inte alltid slår igenom fullt ut, patienter som går hos offentliga vårdcentraler går ofta även till deras rehab, eftersom de rekommenderas att gå dit.

DETTA HAR ÄVEN KONKURRENSVERKET konstaterat. I 15 av landets 21 landsting och regioner går landstingens egen verksamhet i primärvården med underskott. De får då extra pengar medan de privata får klara sig bäst det går. Men obalansen är svår att komma åt. Och trots detta ökar andelen privata vårdcentraler, patienter går sällan från en privat enhet till en annan, utan de går från en offentlig vårdcentral till en privat. På så sätt ökar deras patientunderlag stadigt. Samtidigt är den politiska osäkerheten stor just nu. Därför är det viktigt att inte sitta fast i för långa hyreskontrakt, som kan skapa problem om marknaden plötsligt viker.

Anneli Virenhem,
Active Landvetter

- Hyresavtalen måste följa vårdavtalen, de flesta löper på två eller fem år med möjlighet till förlängning. Men vi skriver in i kontrakten att vi måste kunna bryta kontraktet om vi förlorar ett vårdavtal, säger Anneli Virenhem.

MÅNGA LANDSTING KRÄVER att en privat vårdcentral som vill finnas med som vårdval enligt LOV måste ha en likviditet på minst tre miljoner kronor. Men annars krävs det mindre kapital för att starta ett företag i tjänstesektorn än i många andra branscher; 100 000 kronor för att starta aktiebolag och omkring 300 000 kronor i uppstartskostnader bör man räkna med i ett litet bolag. Utöver det måste man se till att ha ett kapital att leva på den första tiden med lönekostnader med mera. Landstinget betalar nämligen ofta i efterskott, därför kan de första månaderna vara tuffa. Och eftersom patienterna genom LOV kan välja att avbryta relationen när de vill är risken hög.

- Det blir ju inga stora pengar över, vi gör det här för att vi tycker det är roligt och för att vi tror på det vi håller på med. Vi är drivna entreprenörer som vill utveckla, förbättra och förnya. Men man behöver morötter i form av vinst när man driver företag. Man satsar mycket av sitt liv på sitt företag och även av privata medel för att få det att gå ihop.

ANNELI VIRENHEM TROR OCKSÅ att effektiviteten kan minska om man inte får ta ut den vinst man vill. Hon hoppas på att regeringens förslag inte ska bli så omfattande, eller att alliansen ska stoppa dem.

- Det går inte riktigt att förbereda sig på vad som ska hända, vi vet ju inte vad de kommer fram till. Vi jobbar på och hoppas att alla inser fördelarna med mångfald. ✱

Offentlig upphandling i vården

SYFTET MED OFFENTLIG upphandling är att främja konkurrens och samtidigt ställa krav på kvalitet när den offentliga sektorn köper varor och tjänster. Inom vård och omsorg (inom utbildning sker bara kundval, ingen upphandling) är det oftast större företag som deltar, processerna är långa och juridiskt tunga och mindre bolag har sällan resurser att vara med. Mindre företag erbjuder i stället sina tjänster genom lagen om valifrihet, LOV, efter att ha godkänts av uppdragsgivaren.

Vid en offentlig upphandling tar köparen fram ett underlag som anger krav på leverantören, uppdragsbeskrivning, kriterier för utvärdering (pris, kvalitet och liknande), kommersiella och administrativa villkor.

SOM FÖRETAG ÄR DET BRA att i god tid samla referenser. Dessutom kan man titta på hur befintliga avtal ser ut, etablera kontakt med upphandlaren, ställa frågor, och gärna be sin branschorganisation om råd.

BESLUTET OM VEM SOM FÅR ett uppdrag ska ange vem som vunnit upphandlingen och varför.

Den kritik som riktats mot upphandlingar de senaste åren går bland annat ut på att kommuner och landsting ofta saknar kompetens att sköta processen, eller att pris har varit en alltför tungt vägande faktor, snarare än kvalitet. För att processen ska förbättras inrättar regeringen efter sommaren en ny myndighet för offentlig upphandling som ska stötta upphandlarna, sprida kunskap och skapa nationella riktlinjer. ✱

vårdcentraler, så har de olika karaktär och bör projektredovisas så att man kan följa resultatet för respektive verksamhet.

VAD SKA MAN TÄNKA PÅ NÄR DET GÄLLER PERSONALREDOVISNING?
Inom välfärd har även mindre bolag ofta många anställda, eftersom det är vanligt med tim- och deltidsanställning. Samtidigt är åldersspannet stort, från väldigt unga personer som just gått ut skolan till pensionärer som jobbar extra. Dessa grupper har helt olika regler för sociala avgifter, pensionsavsättningar och försäkringar. Olika personalkategorier har också olika kollektivavtal. Det är viktigt att ha koll på dessa kostnader och redovisa dem löpande så att man inte jobbar upp en stor skuld som kan bli svår att hantera för ett mindre bolag.

FINNS DET NÅGRA SÄRSKILDA MOMSREGLER?
Man måste hålla reda på att tjänster som köps in centralt, som telefontjänster, måste vidarefaktureras vilket påverkar momsen. Man måste också vara noga med att redovisa vilken typ av tjänst som utförts, om exempelvis en läkare har träffat patienter eller arbetat administrativt. Det påverkar momssatsen.

HAR DU NÅGRA ANDRA TIPS?
Även om ni tar hjälp med redovisning, vilket kan vara bra när verksamheterna är så komplexa, så är det bra att lära sig lite efter hand, så att du känner att du har koll själv.

Karriäristen som bytte spår

När managementkonsulten **Pernilla Bard** såg glappet mellan företags vilja och deras förmåga att ta socialt ansvar startade hon Social Initiative. Här berättar hon om affärsidén att mäta sociala framsteg.

TEXT **LINA HOVLING** FOTO **KRISTOFER HEDLUND**

Jag har alltid varit intresserad av psykologi och är väldigt nyfiken på människor. Det som skaver är det som är spännande. Jag har också rätt lätt att sätta mig in i människors situation och får energi av mötet och den dynamik som uppstår när man försöker hitta lösningar tillsammans.

SÅ SVARAR PERNILLA BARD PÅ FRÅGAN om var hennes eget engagemang kommer ifrån. Och hon säger det med påtaglig energi och utstrålning. För faktum är att engagemang är hennes jobb.

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY (CSR) har seglat upp högt på företagens agendor på senare år. I dag har merparten av de stora bolagen sitt sociala ansvar inbakat i både affärsplan och årsredovisning. Men när Pernilla Bard grundade Social Initiative tillsammans med Caroline Cederlöf 2002, var det långt ifrån ett självklart val.

– Jag har alltid varit väldigt intresserad av sociala frågor och det började egentligen under studierna på Handels när jag skrev uppsats med SIDA-stöd i Namibia. Men på grund av den rådande uppfattningen om vad man skulle bli och vad som var ett "bra jobb" blev min karriärväg en annan.

– På Handels blev man bara entreprenör om man inte lyckades i näringslivet, konstaterar hon.

SÅ I STÄLLET FÖR ATT SLÅ IN PÅ samhällsfrågorna tog hon fasta på sin längtan att se världen och sökte sig till språkreseförmedlaren EF Education. »

Social entreprenör. Det var behovet av att fylla ett tomrum snarare än längtan att starta eget som ledde till att Pernilla Bard blev entreprenör.

5

TIPS TILL FÖRETAG SOM VILL UTVECKLA SITT SAMHÄLLS-ENGAGEMANG

* **Börja med att ställa frågan "varför".** Ta sedan reda på vad ni vill åstadkomma med ert samhälls-engagemang. Därefter bestämmer ni hur ni vill genomföra det.

* **Ta reda på vilka organisationer** som kan vara lämpliga samarbetspartners. Välj partner proaktivt snarare än att ge efter för dem som hör av sig till er.

* **Använd både hjärta och hjärna** - träffa flera organisationer och ställ frågor om vilka utmaningar de försöker lösa, vad de har åstad-kommit hittills, kolla gärna också att de är reviderade och tecknar Firma 2 i förening.

* **Skriv avtal med er samarbetspartner** och bestäm gemen-samt vad ni ska åstad-komma tillsammans. Följ upp resultaten.

* **För att åstad-komma ett brett engagemang** bland medarbetarna är det viktigt att ledningen öppet visar sitt stöd. Låt förankringen ta tid i organisationen, det har ni igen senare.

PERNILLA BARD

Gör: Grundare och verksamhetschef av och för Social Initiative (tillsammans med Caroline Cederlöf), Sitter även i styrelsen för Swedfund International.
Ålder: 47 år.
Familj: Man och två barn på åtta respektive elva år, samt kaninerna Bingo och Lyra.
Fritid: Familj, träning och att titta på dokumentärfilmsprojekt. Och hänga på barnens fotbollsträningar.
Okänd talang: Pernilla har varit barnskådespelare på Dramaten, spelade bland annat som 11-åring Erik XIV:s dotter Sigrid mot Tommy Berggren och Börje Ahlstedt.

Matchmaker. Företagsidén bygger på att föra samman enskilda företag och sociala entreprenörer på plats i utvecklingsländer.

Där fick hon med bas i Hongkong, ta över ansvaret för Asien. Därefter blev det något år på Coca Cola, innan hon blev managementkonsult på The Boston Consulting Group.

– Men efter tio år i näringslivet hade något börjat gro hos mig. För även om jag tycker att företagsekonomi är intressant, så var mitt jobb egentligen inte något som intresserade mig.

PERNILLA BARD HADE DÅ REST OMKRING mycket i fattiga länder och sett hur gräsrotsengagemang fungerade i verkligheten, på plats. Hon insåg att förändring växer bäst när den kommer inifrån. Parallellt började folk tala om socialt ansvar på företagen hon arbetade hos som konsult.

– Företagen ville engagera sig men kände att biståndsorganisationerna bara ville pumpa dem på pengar, utan att uppvisa några egentliga resultat. Jag började fundera över hur jag skulle kunna ta vara på deras engagemang.

”På Handels blev man bara entreprenör om man inte lyckades i näringslivet.”

PERNILLA DISKUTERADE SAKEN med sin kompis Caroline Cederlöf som hon lärt känna under åren på Handelshögskolan, och som efter studietiden primärt jobbat med olika former av internationella utvecklingsfrågor frågor inom Världsbanken. Efter lite research insåg de att något som saknades i terrängen var en aktör som tog på sig rollen som matchmaker mellan enskilda företag och sociala entreprenörer på plats i utvecklingsländerna.

– Vi insåg att det inte fanns någon som kunde agera förmedlare och som kunde avsätta tid och resurser till att kontrollera de faktiska resultaten. Jag har aldrig själv velat bli entreprenör, men det här var ju en unik idé så vi kände helt enkelt att vi måste göra det.

PERNILLA OCH CAROLINE ARBETADE FRAM ett koncept och förberedde sig för att sälja in den till det svenska näringslivet vid sidan av sina vanliga jobb.

– Tanken var från början att bygga upp en fond med medel från ett stort antal företag och sedan söka upp sociala entreprenörer som uppvisade potential att göra skillnad, förklarar hon.

»

En vanlig dag

08:00 Tar bussen till jobbet, går igenom mejlkorgen och omvärldsbevakande material eller förbereder möte.

09:30 Håller en workshop med ett företag som vi just börjat jobba med. Utkristalliserar syfte och strategier för deras samhällsengagemang.

12:00 Lunch. Medköpt sallad framför datorn och skriver mejl till ett projekt i Uganda som erbjuder stipendier till utsatta barn. De har kommit med vidarefinansieringsförslag och det finns frågor som behöver svar.

12:30 Skypesamtal angående det eventuella projektet i Kenya utifrån mötet i morse.

13:30 Ringer säljsamtal till två potentiella organisationer, får inte tag på någon. Glider istället över till kollegan Ylva för att diskutera innehåll i ett nyhetsbrev.

16:00 Klipper film av resan till Uganda.

17:30 Tar bussen hem, kollar av mejl och småjobbar på mobilen på vägen.

18:30 Middag, hjälper barnen med läxorna och umgås med familjen.

23:30 Landar i sängen.

Sätta siffror på skolan. Men det är resultatet som räknas - inte bara att ett visst antal elever gick en utbildning.

NÄR DE PRESENTERADE IDÉN för Carnegies vd Lars Bertmar tog dock ursprungsplanen en ny vändning.

- I stället för att skapa en fond erbjöd han oss att göra samma sak enbart för Carnegies räkning och samtidigt under resans gång hitta processer för urval och utvärdering.

EN STARK, HÄNGIVEN KUND GAV självförtroende och de två grundarna hoppade av sina etablerade karriärer. De flyttade in ett kontor i Carnegies lokaler - och halverade sina löner. I dag är CSR-arbete ett väletablerat koncept och det finns till och med specifika bolagsformer för den här typen av hybridorganisationer, men 2002 var det ny mark för de flesta.

I DAG, ETT DRYGT DECENNIUM SENARE, har man utvidgat kundbasen till både företag, stiftelser och privatpersoner. Och från att i början fokuserat främst på Indien, Baltikum och ett par afrikanska länder har man utvidgat perspektivet till större delen av världen. Även Sverige. Social Initiative utgår från företagens värderingar och önskningar, kokar ned det och utvärderar och väljer ut projekt att satsa på.

- Vi tittar oftast på projekt som redan kommit en bit på väg och visar potential - både när det gäller vår analys hemma och ute på plats i världen. Vi granskar resultat, administrationskostnader och inte minst den etiska kompassen eftersom korruption är ett vanligt förekommande fenomen, förklarar Pernilla Bard.

UTIFRÅN DEN HÄR KVALITETSGRANSKNINGEN väljer sedan företaget bland flera olika projekt som Social Initiative tagit fram. Under resans gång utvärderar Pernilla och hennes team resultaten. Dessutom stöttar man företaget genom att kommunicera utvecklingen, ordna studiebesök och på så vis skapa och stärka engagemanget för kundföretaget.

- Det är något som få aktörer inom den ideella sektorn har tid med. Men det viktigaste är förstås resultatet. Vilken förändring skapar vi egentligen?

HON UNDERSTRYKER ATT DET INTE RÄCKER att ta reda på, till exempel, hur många som gick en utbildning och sedan nöja sig med den siffran. Det gäller att följa hela kedjan och fråga sig vad som hände sedan.

HON MENAR ATT JUST RESULTATMÄTNINGEN är a och o, för att fler företag ska se ”lönsamheten” i att engagera sig i samhällsutvecklingen.

- Det är vad vi lånat in från näringslivet; resultatorienteringen. Inom näringslivet har man traditionellt pengar som värdemätare.

Framtidens företag. Pernilla Bard spår att ett företags existensberättigande i framtiden kommer att bestämmas av deras CSR-arbete.

5 VIKTIGA ÅRTAL

* **1979** Åker på ”Barnby” med 48 andra 11-åringar från 12 olika länder genom fredsorganisationen CISV.

* **1986** Inleder vuxenlivet genom att flytta till London.

* **1992** Skriver examens-uppsats i Namibia om biståndsarbete.

* **1995** Flyttar till Hongkong med jobbet på EF Education.

* **2002** Startar Social Initiative med Caroline Cederlöf.

Men när det gäller att mäta den faktiska sociala nyttan blir det mer komplext. Det finns exempelvis inget bra sätt att mäta effekt och resultat mellan olika projekt med olika förutsättningar.

Hos Social Initiative får företagen vänja sig vid att se avkastningen i sin investering i både siffror - som talar till affärsmannaskapet - och samhällelig vinst - som talar till hjärtat.

DE SOCIOEKONOMISKA PROBLEMEN har ju funnits i alla tider, varför kommer trenden med företagens ansvar just nu?

- I den anglosaxiska kulturen finns det en längre tradition av detta då välfärdsstaten inte varit lika väl utbyggd som här. Att CSR boomar i Sverige är en kombination av att vi upplever att välfärdsstaten förändras och klassklyftorna växer. 90-talisterna är en generation som vill förändra världen och den ambitionen tar det mig sig in på arbetsmarknaden. Med både klimathotet och främlingsfientligheten i Europa, blir det en logisk reaktion.

SÅ VAD HÄNDER I FRAMTIDEN?

- Yngre personer ställer krav på att hållbarhet och socialt ansvar ska genomsyra hela företaget, medan de äldre lever kvar i kvartalskapitalismen och har en mer krass syn. I framtiden kommer sociala medier och den snabba informationsspridningen göra att konsumentväldet bara fortsätter att öka. Ett företag eller en organisations existensberättigande kommer i mångt och mycket ligga i CSR-arbetet - både när det gäller arbetsgivarperspektiv och konsumentrelevans. *

Annons

2015 års nya regelverk

Beställ årets böcker nu!

Skattevolymen

Nyheter

- Höjning av flera punktskatter
- Moms nu i köparens hemland vid köp av elektroniska tjänster
- Förändring av fakturamodellen för RUT och ROT

Pris 515 kr.*

Fastighetsvolymen

Nyheter

- Enklare och effektivare bygglovsprocess
- Underlättande av byggande i bullerutsatta miljöer
- Möjlighet att elektronisk ansöka om lantmäteriförrättning

Pris 575 kr.*

FARs Samlingsvolym Redovisning

Nyheter

- Ny K3-anpassad RedR 1
- Förtydligande av byggnadsavskrivningar från FAR och BFN
- Gamla BFN-regler nu i eget supplement

Pris 575 kr.*

Stiftelser, ideella föreningar, trossamfund

Nyheter

- Nu med K3-anpassade regelverk
- Ny RedU 11 Stiftelser med gemensamt placerad förmögenhet

Pris 515 kr.*

* Pris exkl. moms och frakt

EkonomiSveriges självklara val.

Beställ dina böcker på farakademi.se/bocker

FAR AKADEMI

CASE

Patent

Att få en snilleblixt kan vara enkelt. Att skydda idén kan däremot vara svårt. Teknikföretaget Binar Elektronik i Trollhättan har jobbat fram väl etablerade rutiner för att lyckas med båda.

TEXT OCH FOTOGRAF **CECILIA BÄCKLUND**

Erfarenhet av innovation. Leif Gustavsson och Ingemar Pettersson är nyckelpersoner i patentprocessen på Binar.

På Binar Elektronik i Trollhättan, där man bland annat utvecklar och tillverkar olika typer av elektronikprodukter, främst styrsystem, finns möjligheten att ta en idé hela vägen till produktion. När vd Leif Gustavsson visar runt i lokalerna blir det tydligt att innovation både är en drivkraft och ett måste för att företaget ska hålla sig framme i konkurrensen. Ingenjörer, programmerare, mekaniker, processplanerare och designers jobbar sida vid sida och i en anteckningsbok av större modell placerad i korridoren mellan ingenjörernas kontor och testverkstaden kan medarbetarna skriva ner nya idéer och förbättringar. En genombläddring visar att blocket är välanvänt.

– Vi har som mål att få fram en idé om dagen som går att använda, säger Leif Gustavsson, och pekar på ett schema över genomförda idéer som sitter på väggen.

VISSA AV IDÉERNA SOM TAGITS FRAM genom åren har varit så unika att frågan om patent aktualiserats. Senast i raden är en anordning som monteras på bussar, och som ska skydda personer som eventuellt hamnar under bussen från att skadas.

GRUNDKRITERIERNA FÖR ATT ETT PATENT ska bli godkänt är tre: det måste vara en nyhet (vilket kräver ordentlig sekretess innan den är skyddad), det fordras viss höjd på uppfinningen (alltså att den skiljer sig väsentligt från andra tekniska lösningar) och uppfinningen ska vara industriellt tillämpbar.

HOS BINAR AB, SOM ÄGER Binar Electronics och ytterligare tretton dotterbolag, har man under åren samlat på sig erfarenhet av hur ansökningsprocessen går till och hur den sker på ett kostnads- och tidseffektivt sätt. Koncernchefen Ingemar Pettersson förklarar att man bör bestämma sig i tidigt läge om man ska söka patent eftersom idén inte får avslöjas.

– Många gånger måste du tala med olika rådgivare eller testa idéer mot kunderna och då får du täcka upp riskerna i sekretessavtal. Vi har ett generellt tystnadsavtal med våra anställda. Det är ett ganska enkelt formulär som upplyser om att något är föremål för patentansökan och att informationen inte får spridas vidare.

FÖRETAGET HAR OCKSÅ UTBILDAT personalen inom koncernen, vilket ökar förståelsen för patentprocessen På så sätt minskar man risken för både läckage och patentintrång. Kravet på nyhet ska nämligen inte underskattas och patentintrång kan bara undvikas genom ständig omvärldsbevakning. Om någon lämnar in en liknande patentansökan bara en timme före dig är du ute ur leken. Att leta själv i PRV:s databas och andra källor är en möjlighet, men på Binar är bedömningen att det är en god investering att köpa olika typer av nyhetstjänster för att inte missa avgörande information.

– Det sämsta du kan råka ut för är att få en ”Eureka-idé” som du plöjer ner miljon efter miljon i, för att sedan upptäcka att den innebär ett patentintrång, säger Ingemar Pettersson.

”Vi har som mål att få fram en idé om dagen som går att använda.”

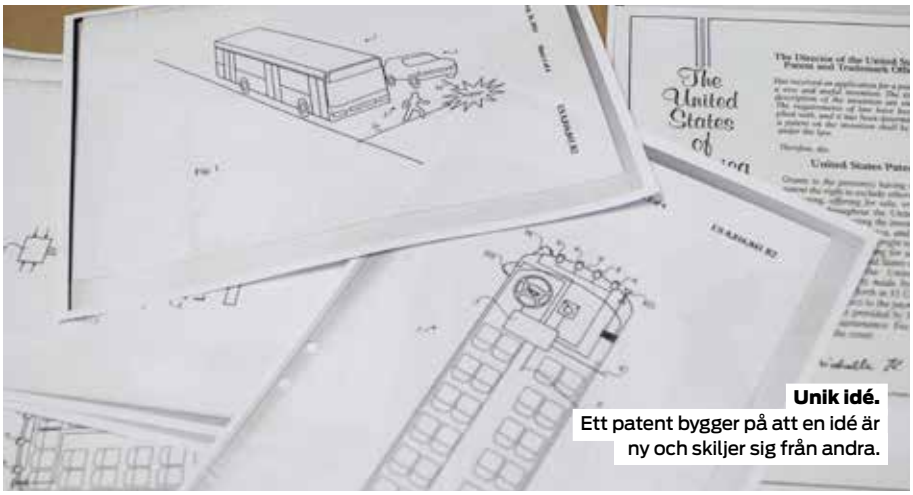

Unik idé. Ett patent bygger på att en idé är ny och skiljer sig från andra.

BINAR AB HAR PATENT BÅDE PÅ den svenska och den internationella marknaden. Ett svenskt patent kostar minst 5000 till 7000 kronor bara i administrativa avgifter och tar oftast mellan två och tre år innan det är klart. Sedan tillkommer kostnaden för en patentbyrå för den som vill få hjälp med alla nödvändiga dokument och tillvägagångssätt. En bra patentbyrå är ett måste enligt Leif Gustavsson, inte bara för den som vill söka sig utomlands.

- Det är viktigt att anlita en bra patentbyrå som du lär känna och som känner dig. Språket som används är komplicerat på svenska och ännu svårare på engelska. Det kan också vara till hjälp när du fått en idé och misstänker att den redan är patenterad, då kan byrån gå in och söka efter vilka tidigare patent som utfärdats.

HUR VALDE NI BYRÅ?

- Genom rekommendationer. Det är bra om du har en byrå som kan din bransch, gärna med andra kunder inom samma område, till och med dina konkurrenter, säger Ingemar Pettersson.

HAN REKOMMENDERAR OCKSÅ en långsiktig ekonomisk plan som sträcker sig bortom själva patentbeviset:

- Vi har sett hur meningslösa och svaga många patent är, att det verkar lätta att komma runt dem. Det gäller att göra en genomtänkt budget och tänka igenom vad det är för skydd du får.

HAR NI SJÄLVA ERFARENHET AV ”MENINGSLÖSA” PATENT?

- Det finns några där vi insett i efterhand att det inte varit värt pengarna, men det är å andra sidan svårt att veta innan, säger Ingemar Pettersson.

HAN FÖRKLARAR ATT DE FÖRSTA STEGEN INTE BEHÖVER VARA SÅ DYRA

- Men när du väl fått patentet gäller det att skydda det och då ska du ansöka om patent i varje enskilt land. Det är lätt att säga att du vill ha ett patent överallt men taktiken är att välja de strategiska länderna.

- Det bästa är förstås alltid att vara först med något, då har du det bästa skyddet. Men om du får ett patentintrång måste du försvara dig, det kostar också pengar. Som mindre företag kan det vara svårt att möta giganter i sådana frågor, fortsätter Leif Gustavsson.

DEN SOM VILL HA PATENT MÅSTE i dag söka i varje land för sig, något som kan innebära stora kostnader i både tid och pengar. Det europeiska patentverket beviljar europeiska patent, men den sökande måste ändå betala en avgift i varje land och vissa länder kräver också översättningar. Ett enhetligt europeiskt patent är på väg, där det bara ska krävas en ansökan och en inbetalning som täcker upp majoriteten av EU-länderna. Men enligt PRV kommer det att träda i kraft tidigast 2016.

SÅ VARFÖR ENS GE SIG in i denna tidskrävande och kostsamma process? Både Leif Gustavsson och Ingemar Pettersson menar att det finns ett värde i patenten som motiverar allt pappersarbete.

- Om du har en patenterad lösning ger det ett erkännande. Det har helt klart ett marknadsföringsvärde. Och om det handlar om en liten uppfinnare kan du söka patent och sen sälja idén, säger Leif Gustavsson. *

Herman Phalén, processägare på Patent & registreringsverket

Expertens 4 tips

1 **Var väldigt försiktig med vem du visar din idé för.** En ingiven patentansökan ger dig ett provisoriskt skydd tills den är avgjord. Om din idé blir offentliggjord innan ansökan kommit in kan det utgöra ett hinder. Säg aldrig något om din uppfinning till potentiella tillverkare eller liknande utan att upprätta sekretessavtal och visa inte upp den på mässor. Sekretessen är jätteviktig!

2 **Gör gedigen research inom ditt teknikområde.** Att lämna in en patentansökan på något som redan finns är att slänga tid och pengar i sjön. Du kan beställa nyhetsundersökningar genom PRV Interpat eller söka på till exempel Espacenet och Google patent.

3 **Patentkraven är den text som anger skyddsomfånget för ditt patent och det som bedöms av PRV.** Formuleringarna är avgörande. Skyddsomfånget blir mindre ju fler detaljer som ingår då det underlättar för andra att göra en avvikande lösning utan patentintrång. Samtidigt ökar möjligheterna till att få ett patent. Ett vitt omfattande patentkrav ger bredare skydd men är lättare att avvisa, eftersom sannolikheten att det finns hinder är större.

4 **Regelverket och patentpraxisen är oerhört komplicerade att hantera.** Utan kunskap kan det liknas vid att gå upp i rätten utan advokat. Är du inte mycket förtrogen med systemet – anlita ett professionellt patentombud för utformningen av patentansökan.

FRÅGOR OCH SVAR

TEXT **EVA TÖRNING**
ANNA NORD
DAVID NYLUND
CLARA HAMRÉN
FOTO **DREAMSTIME**

Lunchdate. Företag som förmedlar datingtjänster över nätet kommer att omfattas av den nya regeln om konsumentskydd vid automatisk avtalsförlängning.

HAR DU EN FRÅGA? Skicka den till **resultatredaktionen@far.se**

Avdragsmöjligheter för pension

? Vid årsskiftet ändrades ju reglerna för avdragsrätt på premier för pensionsförsäkring och insättning på pensionssparkontot. Vad innebär detta för mig som egenföretagare?

! Det stämmer att reglerna ändrades vid årsskiftet. Från och med den 1 januari 2015 är avdragsrätten för privat pensionssparande 1 800 kronor. Tidigare var denna avdragsrätt 12 000 kronor.

För näringsidkare blir effekten av den här förändringen inte så stor och påverkar den faktiska avdragsrätten mycket lite. För inkomst i aktiv näringsverksamhet får man göra ett tillägg på avdragsrätten med 35 procent av inkomsten upp till 10 prisbasbelopp, alltså 445 000 kronor. Avdragsutrymmet för pensionsförsäkringar är alltså väl tilltaget hur som helst. Begränsningen gäller dig som individ, så om du har flera näringsverksamheter räknas avdragen ihop och får inte överstiga det avdrag som hade kunnat göras om inkomsten avsett en enda näringsverksamhet.

För dig som saknar pensionsrätt i anställningen gäller samma sak som för egna företagare, alltså en avdragsrätt på 35 procent av inkomsten.

De nya reglerna gäller för inkomståret 2015 och ska därmed förekomma i deklarationen första gången 2016.

Automatisk förlängning av avtal

? Mitt företag förmedlar internetdejtingtjänster med tidsbestämda avtal om sex månader i taget. Avtalen förlängs automatiskt vid avtalstidens utgång med ytterligare sex månader om inte användaren säger upp avtalet. Avtalen kan inte sägas upp under avtalstiden utan endast i samband med att avtalet går ut. Jag har hört att det kommer att komma en ny lag om automatisk avtalsförlängning. Vad innebär denna lag för vår verksamhet?

Den 1 mars 2015 träder lagen om konsumentskydd vid automatisk avtalsförlängning i kraft. Den ska tillämpas av näringsverksamheter som har tidsbestämda avtal med sina användare, där avtalen automatiskt förlängs om inte användaren säger upp avtalet. Det låter alltså som om er tjänst kommer att omfattas av den nya lagen.

Det här innebär att ni, när avtalsperioden går ut, måste skicka en påminnelse till användaren om att avtalet kommer att förlängas om han eller hon inte säger upp det. Påminnelsen måste vara skriftlig och ha lämnats till användaren senast en månad innan avtalet måste sägas upp för att inte förlängas automatiskt.

Den nya lagen är till för att ge ett starkare skydd för konsumenterna och den är tvingande för dig som näringsidkare. Bestämmelserna träffar typiskt sett den som förmedlar en prenumerationstjänst på internet. Andra som träffas är exempelvis mobilabonnemangsleverantörer och gym med tidsbestämda avtal för gymkort. Bestämmelsen används sedan tidigare frivilligt i viss utsträckning på vissa tidningsprenumerationer.

Lunchkuponger i repris

I decembernumret skrev Resultat om häften med lunchkuponger och att försäljningen bara behöver slås in i ett kassaregister vid försäljning av kupongen, inte sedan när kunden kommer för att lösa in kupongerna och hämta sin lunch. Jag driver lunchrestaurang och vill gärna kolla hur det påverkar mig. Jag behöver också få klarhet i hur lunchkuponger ska bokföras?

Domen som refererades i Resultat gällde en bedömning av bestämmelserna om certifierat kassaregister och inte vad som gäller enligt bokföringslagen (BFL). Vad som inte framkom i referatet är att det var fråga om försäljning av egna lunchkuponger, alltså kuponger som restaurangen själv har gett ut och som enbart kan användas på den egna restaurangen. För att belysa skillnaderna egna och externa (typ Rikskuponger) lunchkuponger behandlar vi både dessa både här (även om domen enbart behandlar den ena typen).

BFL har väldigt strikta regler om bokföring av kontanta in- och utbetalningar i och med att dessa som huvudregel ska vara grundbokförda senast dagen efter affärshändelsen. Med Bokföringsnämndens allmänna råd. BFNAR 2013:2 tydliggörs att, om affärshändelser bokförts i ett certifierat kassaregister, så är de därmed grundbokförda och presenteras som ett sammandrag över dagens försäljning. De affärshändelser som inte bokförs i kassaregistret ska bokföras var för sig senast påföljande arbetsdag.

Det är därför mycket viktigt att beakta definitionen av vad kontanta in- och utbetalningar, något som framgår av BFNAR 2013:2, i punkt 1.9. Där inkluderas sedlar och mynt, postväxlar, erhållna men inte utfärdade checkar och andra betalningsanvisningar som omedelbart kan omsättas i pengar i begreppet kontanta in- och utbetalningar betalningar.

Därefter förklarar BFN att mottagna betalningsanvisningar i pappersform kan vara exempelvis måltidskuponger, rabattkupinger och presentkort. Sådana jämställs med kontanta betalningar om (i det här fallet) restaurangen får ersättning genom inlösen eller liknande. Det innebär att måltidskuponger som berörs här är sådana som är anslutna till ett kupongsystem. Däremot är inte betalningsanvisning, exempelvis lunchkuponger, som företaget självt har ställt ut och som bara kan användas på den egna restaurangen att anse som ”andra betalningsanvisningar”, alltså inga kontanta inbetalningar.

Försäljningen av lunchkuponger är redovisningsmässigt ett förskott från kund, det vill säga restaurangen ”byter pengar” med kunden, och krediteras lämpligen konto 2421 Ej inlösta presentkort. Försäljningen (intäkten) redovisas då när lunchen lämnas ut vilket kräver en registrering i kassaregistret trots att lunchkupongen inte representerar en kontant inbetalning. Intäkten redovisas således när lunchen lämnas ut.

I den här domen hade restaurangen redovisat en intäkt vid försäljning av lunchkupongerna, vilket är en hantering som stämmer överens med momslagstiftningen. Själva leveransen av en lunch genererar således inte en intäktsskapande verksamhet enligt detta synsätt. Detta innebär att intäkten redovisades för tidigt eftersom en försäljning av lunchkuponger inte är en intäktsskapande verksamhet utan det är utlämningen av lunchen som är det. I många fall sker dock försäljningen av lunchkuponger och utlämning av lunch under samma månad (redovisningsperiod) varför den försäljning som redovisas under månaden ändå speglar de intäktsskapande aktiviteterna under månaden.

Lunchkupong. Ska redovisas olika beroende av om det är en kupong som ges ut av restaurangen själv eller om det handlar om exempelvis Rikskuponger.

Belopp och räntesatser

Basbelopp *kronor*

	Prisbas-belopp	Förhöjt prisb.	Inkomst-basbelopp	Inkomstindex
2015	44 500	45 400	58 100	158,91
2014	44 400	45 300	56 900	155,61
2013	44 500	45 400	56 600	154,84
2012	44 000	44 900	54 600	149,32

KPI-inflation

	Sverige		EU (Alla 28)		USA	
	Index	Procent	Index	Procent	Index	Procent
dec-14	314,05	0,16	120,65	-0,09	234,812	-0,57
nov-14	313,56	0,15	120,76	-0,21	236,151	
Årsgenomsnitt						
2014	313,49	-0,18	120,72	0,55	234,812	0,76
2013	314,06	-0,04	120,06	1,50	233,049	1,50
2012	314,2	0,89	118,28	2,65	229,601	1,74
2011	311,43	2,63	115,23	3,10	225,672	2,96

Fåmansföretag *Utdelningsräntor enligt huvudregeln.*

År	Schablon-belopp	Ränta Sparat utrymme	Ränta Årets kapitalunderlag
2015	156 475	3,90	9,90
2014	155 650	5,09	11,09
2013	143 275	4,49	10,49
2012	127 750	4,65	10,65

Periodiseringsfond
Räntebeläggning för juridiska personer

Inkomstår	Räntesats *procent*
2015	0,65
2014	1,50
2013	1,07

Ränta på skattekontot *procent*

	Intäkts-ränta	Kostnadsränta Låg	Kostnadsränta Hög
1/1/2013 –	0,5625	1,25	16,25
1/10/2011 – 31/12/2012	0,45	1	16

Referensränta *procent*

1/1/2015	0,0
1/7/2014	1,0
1/1/2013	1,0
1/7/2013	1,0
1/1/2012	1,5
1/7/2012	2,0
1/1/2011	2,0
1/7/2011	1,5

Statslåneränta *procent*

	31 maj	30 nov	Årsgenomsnitt
2014	1,83	0,90	1,62
2013	1,76	2,09	2,01
2012	1,38	1,49	1,52

Räntefördelning *procent*

Inkomstår	Positiv	Negativ
2015	6,90	1,90
2014	8,09	3,09
2013	6,99	2,49

Utlandstraktamente

Utlandstraktamenten

Belgien	624	Brasilien	435	Danmark	873
Estland	382	Finland	678	Frankrike	649
Indien	298	Japan	470	Kina	553
Lettland	419	Luxenburg	582	Malta	466
Norge	961	Polen	357	Ryssland	599
Schweiz	724	Storbritannien	680	Tyskland	571
USA	552				

Reducering av normalbelopp vid utrikesresa, *procent*

Helt fri kost	85
Lunch och middag	70
Lunch eller middag	35
Frukost	15

Traktamenten och avdrag

Traktamenten – inrikes resa *kronor*

Övernattning krävs

Heldagstraktamente	220
Halvdagstraktamente	110
Schablon för natt	110
Traktamente efter 3 mån	154

(halvdag = avresa kl. 12.00 eller senare, hemkomst kl. 19.00 eller tidigare)

Arbetsresor

Gränsvärde för lågt beskattad förmånsbil, 7,5 prisbasbelopp.

År	
2015	333 750
2014	333 000
2013	333 750
2012	330 000

Resa bostad – Arbetsplats 2015

Egen bil	18,50 kr/mil
Förmånsbil	9,50 kr/mil (bensin) 6,50 kr/mil (diesel)
Motorcykel	9,00 kr/mil
Mopedbil	9,00kr/mil
Moped	4,50 kr/mil
Cykel	250 kr

Avdrag för kostnader som överstiger 10 000 kronor.

Kostförmån *kronor*

	2014	**2015**
Frukost, lunch och middag	210	215
Lunch eller middag	84	86
Frukost	42	43

Ökade levnadskostnader *kronor*

schablon-avdrag	**220**	**154**	**110**	**66**
Minskning för:				
Frukost, lunch och middag	198	139	99	59
Lunch och middag	154	108	77	46
Lunch eller middag	77	54	39	23
Frukost	44	31	22	13

Skattefria gåvor från arbetsgivare (inkl. moms) *kronor*

Julgåva	450
Jubileumsgåva	1 350
Minnesgåva	15 000

Överskrids beloppen blir allt skattepliktigt.

Representation (exkl. moms) *kronor*

Extern och intern	
Lunch, middag, supé	90
Andra måltider än ovan	60
Revision, bolagsstämma, föreningsstämma	60
Teater och golf vid extern representation	180
Kringkostnader för personalfest, t.ex. lokalhyra	180

Skattesatser

Skatteskala 2015 *procent*

Inkomst *Yrkesverksamma*			*Pensionärer*		
Beskattningsbar inkomst	**Inkomst före grundavdrag**	**Skatt inom skiktet procent**	**Beskattningsbar inkomst**	**Inkomst före grundavdrag**	**Skatt inom skiktet procent**
-430.200	–443.300	32	-430.200	–469.600	32
430.300–616.100	443.400–629.200	52	430.300–616.100	469.700–648.000	52
616.200–	629.300–	57	616.200–	648.100–	57

Grundavdrag *Yrkesverksamma*		*Pensionärer*	
Fastställd förvärvsinkomst	**Grundavdrag, kronor**	**Fastställd Förvärvsinkomst**	**Grundavdrag, kronor**
– 18.800	fastställd ink	– 49.100	fastställd ink
18.900– 44.400	18.900	49.200– 49.300	49.200
44.500–120.900	19.000–34.200	49.400–164.100	49.300–61.400
121.000–139.000	34.300	164.200–213.400	62.500
139.100–350.000	34.200–13.200	213.500–552.300	62.400–32.000
350.100–	13.100	552.400–	31.900

Särskild löneskatt 2015 *procent*

24,26 (betalas på pensionskostnader, vissa försäkringsersättningar, överföringar till vinstandelsstiftelse och passiv näringsverksamhet).

Arbetsgivaravgifter/ egenavgifter 2015 *procent*

Födda	**Arb.givaravg.**	**Egenavgifter**
– 1937	–	–
1938 – 1949	10,21	10,21
1950 – 1988	31,42	28,97
1989 –	15,49	14,89

Mervärdesskatt *procent*

	Skattesats	**Del av pris**
Normal	25	20
Livsmedel, krog mm.	12	10,71
Persontransport, böcker mm.	6	5,66

Bolagsskatt och expansionsfondsskatt *procent*

1/1/2013 –	22
1/1/2009 – 31/12/2012	26,3

Fastighetsskattesatser

Fastighetsavgift, kronor

År	**Småhus**	**Lägenhet**
2015	7262	1243
2014	7112	1217
2013	7074	1210
2012	6825	1365